TÜRKÇE'DE EDİLGEN YAPILAR ÇOCUKLAR TARAFINDAN NASIL ÜRETİLİYOR?

Gülümser EFEOĞLU
Boğaziçi Üniversitesi
gulumser.efeoglu@boun.edu.tr

1.GİRİŞ

Bir dilin çocuklar tarafından nasıl edinildiği sorusu uzun yıllardır araştırmacıların ilgilisini çekmekte ve bu soruya cevap bulmak için yapılan çalışmalarla hem çeşitli cevapların hem de bu alandaki yeni soruların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Edinim alanındaki çalışmalar hem o dile özel hem de evrensel özelliklerin dilin değişik sistemleri arasında nasıl işlediğine ışık tutması bakımından önemlidir. Özellikle diğer tüm yapılara kıyasla (örneğin ilgi tümceciği Brandt, Silke, Diessel, Tomasello 2008, Guasti & Shlonsky 1995, Slobin 1986) edilgen yapının üretimi dört dilde yapılan çalışmalarla sınırlıdır (*İngilizce*, Baldie 1976, Fox & Grodzisnky 1998, Meints 1999, Israel et al 2000, Crain Thorton & Murasugi 2009, *Sesotho*, Demuth 1989, *Jakarta Endonozyacası*, Gill 2006, *Sırpça*, Djurkovic 2007 ve *Türkçe*, Ketrez 2000). Bu durum aslında yapı olarak edilgen çatının üretiminin test edilmesinin zorluğuyla birlikte ilk dil gelişiminde çocuğun edilgen yapı ile ifade edebileceği şeyi benzer şekilde ifade etmesine yardımcı olacak dilde başka yapıların bulunmasından kaynaklanabilir.

Tüm bunları göz önünde bulundurarak bu çalışma Türkçede edilgen yapının üretiminde çocukların nasıl bir yol izlediklerine bakarak hem edinim hem de Türkçe'de edilgen yapının üretimine ışık tutmayı hedeflemektedir. Bu süreçte çocukların hangi eki hangi fiille kullanacaklarını net olarak belirleyemeden bazı eklerin yerine hangi farklı ekleri tercih ettiği ve bu tercihlerin nedenleri araştırılmıştır.

1.1. Türkçe'de Edilgen Yapı

Sondan eklemeli bir dil olan Türkçe'de yüklemin özne ve nesne arasındaki ilişkinin yansıtıldığı çatı ekleri de soneklerle ifade edilir. İşteş ve dönüşlü çatıların aksine ettirgen ve edilgen çatılarda bu ilişki eklendiklerin fiilin ses özelliklerine göre değişen çeşitli sayıda sonek ile yansıtılır. Örneğin edilgen çatıda ünlü ile biten fiillere [-n] eklenirken /I/ sesi ile biten fiillere [-In], diğer tüm sessiz seslerle biten fiillere [-Il] eklenir. Bu dağılıma örnekler aşağıdaki gibidir.

1.ye- ye-*n*-di
2.del- del-*in*-di
3.kes- kes-*il*-di

Ünlü uyumuyla gelen sesli harf değişimini de göz önünde bulundurduğumuzda edilgen yapıyı edinirken çocuklar 9 farklı ek arasından uygun olanı seçmek durumundadırlar. Bu da çocukların edinim sürecinde çeşitli hatalar yapmalarına neden olmaktadır.

Edilgen yapı oluşturulurken nesne görevindeki ad öbeğindeki ismin belirtme hal eki düşürülür. Yapısal olarak bu geçişi açıklayan 2 model vardır (Özsoy 1990, Öztürk-Başaran 2006). Bu çalışmalardan Özsoy'un modelinde edilgen eki belirtme ekini yutar ve hal eksiz kalan sözcük öbeği hem hal ekini almak için hem de tüm cümlelerin öznesi olması gerektiğini belirten kurala bağlı olarak (Extended Projected Principle- EPP) edilgen cümlenin öznesinin yeri olan [Spec TP] pozisyonuna taşınır. Öztürk-Başaran'ın modeline göreyse edilgen eki öznenin yalın hal ekini yutar. Fiil olay yapısındaki tüm ad öbeklerinin özellikleri ile birlikte T'nin (Tense) tamlanan (head) kısmına taşır ve bu noktadan cümlenin diğer öğeleriyle sağladığı a-buyurma (c-commanding) sayesinde tüm öbekler almaları gereken hal ve durum eklerini alırlar.

Buna ek olarak, edilgen çatı geçişli fiillerin cümlede nesne görevi olan sözcük öbeğini edilgen cümlenin öznesi görevine getirerek geçişli fiilleri geçişsiz hale getirir. İngilizce gibi birçok dilden farklı olarak da Türkçe'de bazı geçişsiz fiiller de edilgen çatı ekiyle kullanılabilmektedirler. Bu duruma örnekler aşağıdaki gibidir.

4. i. Deniz-de yaz-ın yüz-er-iz.
   ii. Deniz-de yaz-ın yüz-ül-ür-Ø.
5. i. Yaz-ın dondurma er-ir-Ø.
   ii.*Yaz-ın dondurma er-in-ir-Ø.

Örneklerden de görüldüğü gibi özneli geçişsizlerle (4i &4ii) edilgen çatı kurulabilirken nesneli geçişsizlerle (5i & 5ii) edilgen çatı kurulamamaktadır. Bu noktada Nakipoğlu-Demiralp (2002) kullanılan zaman ve kip eklerinin nesli ve özneli geçişli fiillerde farklı yansımaları olduğunu işaret etmektedir. Özetle bahsi geçen örneklerdeki ayrımın geniş zaman kullanımı ve de sınırlı bir anlamsal çerçevede geçerli olduğu idda edilmiştir.

Edilgen yapının kullanıma ilişkin tarafından edatının edilgen kullanımındaki yeri, fiillerin olay yapısındaki öbeklerin canlı olma özelliğinin (*animacy*) edilgen yapı üzerindeki yansımaları gibi konulara bahsi geçen çalışmada bu özellikler bir değişken olarak yer almadığı için değinilmeyecektir.

2.VARSAYIMLAR

Bu çalışma çocukların edilgen çatıyı üretmede temel olarak 4 alanla ilgili varsayımlar üzerine kurulmuştur.

2.1. Etken-Edilgen Kullanımı

Çocukların yaşları ilerledikçe etken yerine edilgen kullanımlarının artması beklenmektedir. Çünkü çocuklar hem zihinsel olarak hem de dilsel bakımdan çevreyle olan etkileşimlerine bağlı olarak ilerleme kaydetmektedirler. Bu da çocukların bu gelişmle birlikte etken yapıdan daha karmaşık bir yapısal ve biçimbilgisel durum olan edilgen kullanımının artması varsayımını beraberinde getirmektedir.

2.2. Düzensizleştirme (*Irregularization*) Hataları

Çocukların yukarıda bahsi geçen 3 ekten hangisini edilgen yapı için kullanacığına karar vermesi beraberinde belli hataları getirecektir. Bunlardan biri çocukların düzensiz ek[i] olan [-(I)n]ı düzenli eki kullanmaları gereken yerde kullanmalarından kaynaklanacak hatalardır. Kısaca çocuk düzenli ekle kullanılan fiili düzen ekle kullanarak düzensizleştirmeye çalışmaktadır. Bu hatalara örnek aşağıdaki gibidir.

6. *Oyuncak-lar dök-*ün*-dü-Ø.

2.3. –mAz ki Yapılarında Edilgen Kullanımı

Edilgen kullanımıyla Türkçe'de çocukların karşılaştıkları bir yapı da geniş zaman ve olumsuzluk ekinin kurallar belirlemede kullanılan kaynaşmış hali olan –mAz ki yapısıdır. Bu çalışmada çocukların –mAz ki yapılarında olumlu yapılara kıyasla daha fazla edilgen yapı kullanacakları tahmin edilmektedir.

2.4. Biçimbirimsel - Yapısal (*Morphosyntactic*) Hatalar

Ketrez (2000) de de belirtildiği üzere çocuklar bu süreçte bazen yüklemdeki uyum eklerinin kullanımında özne nesne arasındaki yapısal görev değişimine ilişkilin hatalar yapmaktadırlar. Bunlara ilaveten edilgen cümlenin öznesi olan ad öbeğinde etken cümleden gelen belirtme hal ekinin kullanılmasından kaynaklanan hatalar da beklenmektedir.

7. *Kitap oku-n-uyor-um.
8. *Kitab-ı oku-n-du-Ø.

3.YÖNTEM

Bu çalışmada resim gösterme ve soru sorma (*elicited production*) tekniği kullanılmıştır. Çocukların edilgen yapıyı en çok üretecekleri ortamlar bulunmuş, bunlardan biri olumlu edilgen kullanımına odaklanan diğeri –mAz yapıları için geliştirilmiş 2 test oluşturulmuş ve bu iki test çocuklara tek bir test içinde rasgele harmanlanarak verilmiştir. Herbirinin tek tek katıldığı bu çalışmada çocuklardan bilgisayar ekranında görünen resimlerle ilgili sorulan sorulara cevap vermeleri istenmiştir. Bu esnada çocukların tüm cevapları kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Testi tamamlayan her çocuğa cevaplarına bakmaksızın çıkartma (*sticker*) verilmiştir.

Yapı olarak en geniş kullanımı sağladığı için zaman eki olarak geniş zaman seçilmiştir. Bu bağlamda testin olumlu soruları için 4 uygun tema belirlenmiştir. Bunlar günlük rutinler, mevsimler, özel günler ve nesnelerin kullanış amaçlarıdır. Olumsuzlar içinse çocuklara yaramaz çocukların resimleri gösterilip bu durumda annelerin bu çocuklara neler diyebilecekleri sorulmuştur.

3.1. Materyaller

Testte geçişlilik ve biçimsel özellikleri bakımından çeşitlilik gösteren toplam 85 değişik fiil kullanılmıştır. Bazı örnekler alttaki gibidir.

9. Durum: Çocuğa diş fırçalayan bir çocuk resmi gösterilir.
   Soru: Sabah uyanınca ne yapılır?
   Beklenen Cevap: Diş fırçala-n-ır-Ø.
10. Durum: Denizde yüzen bir çocuk resmi gösterilir.
   Soru: Yazın denizde ne yapılır?
   Beklenen Cevap: Yüz-ül-ür.
11. Durum: Bir üzerinde yanan mumlar olan bir paste resmi gösterilir.
   Soru: Doğum gününde ne yapılır?
   Beklenen Cevap: Pastanın mumları üfle-n-ir-Ø.
12. Durum: Bir toprağa batırılmış bir kürek resmi gösterilir.
   Soru: Kürekle ne yapılır?
   Beklenen Cevap: Toprak kaz-ıl-ır-Ø.
13. Durum: Yatağın üzerinde zıplayan çocuk resmi gösterilir.
   Soru: Annesi bu çocuğu gorse ne yapılmaz derdi?
   Beklenen Cevap: Yatağın üzerinde zıpla-n-maz derdi.

3.2. Katılımcılar

Deney grubu Boğaziçi Üniversitesi Kreşi, Yıldız Teknik Üniversitesi Kreşi ve de Esenkent Atatürk İlköğretim Okulu anasınıfından yaşları 2;2 ve 7;5 arasında değişen, 33 kız 34 erkek olmak üzere toplam 67 çoçuktan oluşmaktadır. Kontrol grubu Boğaziçi Üniversitesi'nden yaşları 21 ile 26 arasında değişen 4 lisans öğrencisini içermektedir. Deney grubu gelişimsel özellikleri baz alınarak 4 gruba bölünmüştür.

Tablo 1
Deney Grubu

Grup	Sayı	Yaş Aralığı	Ortalama Yaş
G1	19	2;2 – 3;9	3;1
G2	20	3;10 – 5;2	4;5
G3	19	5;3 – 6;7	6;1
G4	9	6;8 – 7;5	7;1

3.3. Veri Analizi

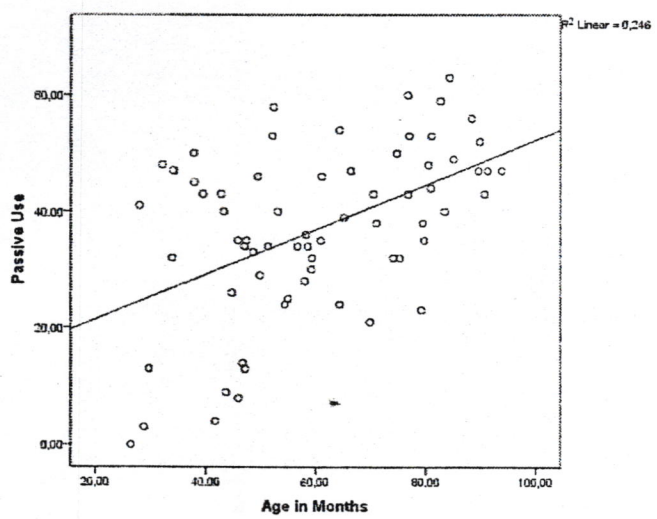
Tüm katılımcıların ses kayıtları çözülüp her hata türü için belli kodlar verilecek şekilde bilgisayar ortamına aktarıldı. Sonrasında test edilen özellikle katılımcıların gelişimi arasında anlamlı ilişkinin olup olmadığını görmek için gruplar arası pearson korelasyon katsayısı SPSS.16 ile hesaplandı. Gruplar arası ilişkileri görmek için1-way ANOVA ve de bu grupların içinde tek tek grupların eğilimlerini görmek için post hoc testler yapılmıştır.

4. VERİ ÇÖZÜMLEME VE TARTIŞMA

Tüm testlerin sonucunda çocukların edilgen yapının gelişiminde test edilen yapılardaki farklılıklara duyarlılık gösterse de yaşla birlikte edilgen kullanımının arttığı ve çocukların özellikle belirli bir yaş aralığında önemli miktarda düzensizleştirme hatası yaptığı gözlemlenmiştir.

4.1. Etken Edilgen Kullanımı

Katılımcıların yaş ve edilgen kullanımları arasındaki ilişkiye bakıldığında bu ilişkinin olumlu olduğu ortaya çıkmıştır ($r = 0.599$, $n = 67$, $p < 0.01$). Aşağıdaki dağılım grafiğinin de işaret ettiği gibi katılımcıların yaşı ilerledikçe edilgen yapıyı kullanma oranları artmıştır.

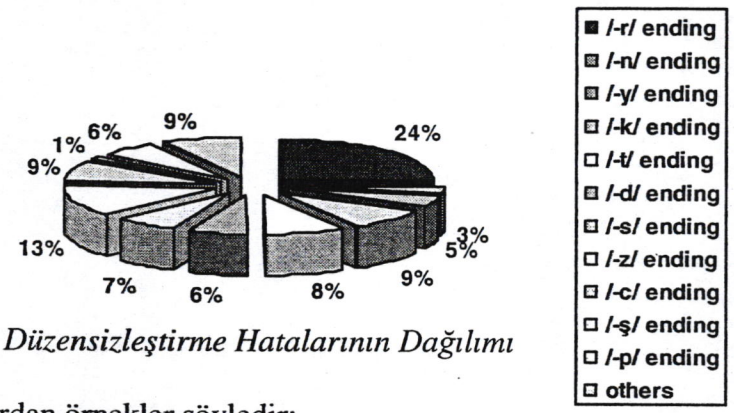

Grafik1: Edilgen kullanımı ve Yaş İlişkisi

4.2. Düzensizleştirme Hataları

Katılımcıların düzensizleştirme hataları ile yaş arasında katılımcıların yaşı büyüdükçe yetişkin diline yaklaşıp daha az hata yapmalarından dolayı pozitif korelasyon bulunmamıştır ($r = 0.39$, $n = 66$, $p = .759$). Bunun yerine yapılan 1-way ANOVA testiyle gruplar arası istatistiksel olarak önemli fark olduğu ortaya çıkmıştır (F (2,63) = 10.1, $p < .0$). Yapılan post hoc tesle özellikle G2 grubundaki katılımcıların büyük oranda [-Il] kullanmaları gereken yerde [-(I)n] kullandıkları gözlenmişti r($M = 1.31$, 95% CI [.35, 2.98]) $p < 0.01$.

Bu hataların arasında bir örüntü (*pattern*) olup olmadığını bakıldığında ise çocukların yaptıkları düzensizleştirme hatalarının %24'ünün /r/ ile biten seslerle olduğu görülmüş, buna /y/ ve /n/ gibi tınılı seslerle biten fiillere yapılan hatalar eklendiğinde ise bu oranın %33'ü bulduğu gözlemlenmiştir. Bu, çocukların bu yaş aralığında /l/ ile biten fiillere eklenen edilgen ekini benzer ses özelliği gösteren diğer tınılı sesler için de benimseyip [-(I)n] sonekini kullandığına kuvvetli bir destek olarak gösterilebilir. Ancak, bu seslerle hiçbir ortak özellik göstermeyen /k/, /s/, /z/ vb. seslerle biten fiillerle yapılan hataların çokluğu da bu dönemde çocuğun edilgen ekini [-(I)n] olarak benimsediğini işaret edebilir. Yine de bunu iddia edebilmek için daha fazla sayıda fiille ve çocukla bu testi yapmış olmak gerekirdi. Bu bakımdan şu aşamada yalnızca G2 grubundaki çocukların hangi ekin düzenli hangisinin düzensiz olduğuna ilişkin sorun yaşadıklarını ve bu süreçte hangi fiille hangi edilgen ekini kullanacaklarıyla ilgili değişik hipotezler üretip bunları uyguladıklarını söylemek mümkündür. Hataların fiililerin son sesine göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

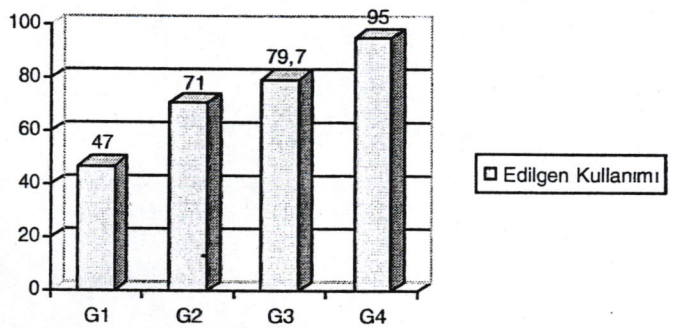
Grafik 2: Düzensizleştirme Hatalarının Dağılımı

Bu hatalardan örnekler şöyledir:

14. (Child#42, 5;5): *Öp-*ün*-ür
15. (Child#30, 4;5): *Kes-*in*-ir.
16. (Child#7, 2;9): *Tatile gid-*in*-ir.
17. (Child#35, 4;10): *Valiz doldur-*un*-ur.
18. (Child#21, 3;10): *Koltuk-ta otur-*un*-ur.

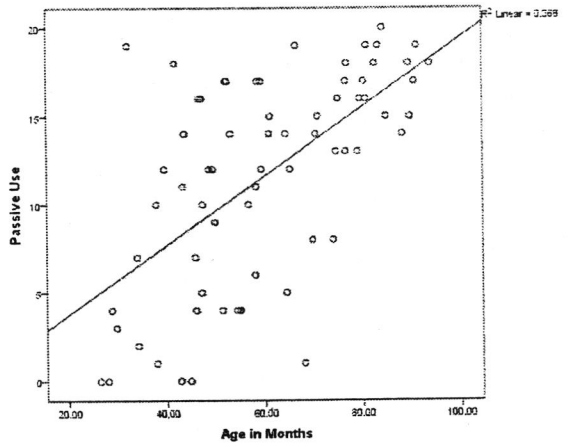
4.3. –mAz ki Yapılarında Edilgen Kullanımı

Tüm gruplardaki katılımcılar olumlu cümlelerle kullandıklarından çok daha fazla edilgen yapıyı –mAz yapılarıyla kullanmıştır. Buna ek olarak yaş ve edilgen yapı kullanımı arasındaki ilişki anlamlıdır $r = 0.607$, $n = 67$, p =.000. Aşağıdaki grafik gruplar arasındaki dağılımı göstermektedir.

Grafik 3: Edilgen Kullanımı

Aşağıdaki dağılım grafiği de 4.1 deki etken edilgen kullanımıyla kıyaslandığında –mAz yapılarında çocukların edilgen ekini daha sık kullandıklarını göstermektedir. Bunun olası bir nedeni çocukların bu yapıları ayrıştırıp analiz etmeden kalıplaşmış yapılar olarak öğrenmeleri olabilir. Bu varsayım çocukların hem bu yapıları daha sık hem de daha az hata ile kullanmalarıyla desteklenmektedir.

Grafik 4: –mAz Yapılarında Edilgen

4.4. Biçimbirimsel-Yapısal Hatalar

Beklenenin aksine, çocuklar tüm gruplarda bu türde çok az hata yapmışlardır ve gruplar arası anlamlı bir fark bulunamamıştır $r = 0.180$, $n = 67$, $p = .144$. Bunun bir nedeni geliştirilen testin çocukları uzun ve yapısal olarak çok işlem gerektiren edilgen cümleler kurdurmaya yöneltmemesi olabilir. Fakat yetişkinlerin bile günlük kullanımda çok özel durumlarda kullandıkları edilgen yapıları henüz dil gelişiminin başında olan çocuklarda çıkartmak için hem yapıyı hem de belirlenen temaları çok sınırlı tutmak gerekmiştir[ii].

Hatalara bakıldığında hataların büyük çoğunluğunun nesnedeki belirtme ekini düşürmemekten kaynaklandığını görülmüştür. Buna karşın Ketrez'in (2000) gözlemlediği uyum eki hatasına bu çalışmada hiç rastlanmamıştır. Hatalar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2
Olumlu Cümlelerdeki Biçimsel Yapısal Hatalar

Çocuk	Yaş	Hata
Child#5	2;7	*Dişlerimiz-i fırçalanır.
Child#9	3;2	*Yaramaz bebekler-i seyredilir.
Child#10	3;3	*Toprağ-ı kazılır.
Child#16	3;9	*Telefon-u koyulur.
Child#42	5;5	*Yataklar-ı düzenlenir. *Dişlerimiz-i fırçalanır.
Child#44	5;9	*Duvarlar-ı delinir.

Tablo 3
–mAz Yapılarında Biçimsel Yapısal Hatalar

Çocuk	Yaş	Hata
Child#20	3;10	*Eller-i sokulmaz.
Child#22	3;11	*Ellerin-i yemeğe sokulmaz derdi.
Child#23	4;0	*Ağac-a koparılmaz.
Child#26	4;3	*Priz-e ellenmez. *Ellerin-i yemeğe sokulmaz derdi.
Child#28	4;4	*Ellerin-i sokulmaz yemeğe derdi.
Child#31	4;6	*Ağac-a tutulmaz. *Elektriğe parmağ-ı sokunmaz.
Child#39	5;3	*Makas birbirin-i kesilmez.
Child#40	5;3	*Ateş dokunmaz.
Child#42	5;5	*Eller tehlikeli yerler-de sokulmaz.

		*Top-u asla eve yakın yerlerde oynanmaz. *Kafan-ı çamaşır makinesinin içine sokulmaz.
Child#44	5;9	*Ellerin-i yemeğe batırmaz derdi.

5. SONUÇ

Bu çalışmada edilgen yapının ediniminde çocukların belirli bir dönemde hangi eki kullanacaklarına dair bir karmaşa yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Ek olarak beklendiği üzere edilgen yapının kullanımı tüm gruplarda ve tüm testlerde yaşla doğru orantılı bir grafik sergilemiştir. Bu da çocukların edilgen yapıyı edinirken gelişimsel bir yol izlediklerini göstermiştir.

Yapılan düzensizleştirme hatalarında çocukların tınılı seslerle sorunları net olarak görünse de diğer seslerle biten fiillerle yapılan hataların oranları bu genellemeyi sınırlandırmaktadır. Yine de yapılan hataların düzensizleştirme hatası olması ve bunun tersi yönde yani düzenli eki [-Il] düzensizin yerine kullandıkları durumların nicelik bakımından düzensizleştirme hatalarından daha az olması çocukların bu hataları rastgele yapmadıklarını ve bu süreçte belirli analizlerle dilin yapısını çözmeye çalıştıklarının açık bir göstergesidir.

-mAz yapılarında çocukların olumlu kullanımına kıyasla daha fazla edilgen kullanmaları da –mAz yapılarının çocuklar tarafından kalıplaşmış bir dil formu olarak görüldüğüne işaret edebilir. Çünkü aksi durumda hem olumsuz hem de geniş zaman ve de kip özelliği bakımdan testteki olumlu test maddelerinden daha fazla dilbilgisel materyal içerdiği için işlenmesinin daha zor olabileceği düşünülebilir. Fakat çocukların bu daha karmaşık yapıyı ona kıyasla daha az karmaşık bir yapıdan daha doğru şekilde üretmeleri başka dillerdeki çalışmalarda da sıkça bahsedilen kalıplaşmış yapıların edinimi analizini desteklemektedir.

Son olarak da beklenenden daha az yapısal hatanın çıkması testin sınırlılıkları ile açıklanabilir. Elde edilen hatalardaki dağılım ise çocukların nesnedeki durum ekini özellikle belirtili hal ekiyle ilgili bir soruna işaret etmektedir. Fakat bu konuda daha kapsamlı bir genellemeye ulaşmak için edilgen yapının bu yönüne odaklanan daha kapsamlı bir çalışmanın yapılması gerekmektedir.

Notlar:

i Sessiz sesle biten fiil sayısının sesli sesle ve /l/ sesiyle biten fiilerden daha fazla olması sessiz seslerle biten fiillere eklenen [-Il] ekini düzenli ek yaparken [-(I)n] ekini düzensiz ek durumuna getirmektedir.
ii Edilgen yapının günlük hayatta kullanımı görmek adına hem yazılı ve görsel medyadan hem de bugüne dek yapılan çalışmalardan (Tarzi, 1983) yararlanılmıştır. Tüm bu kaynaklar edilgen yapının Türkçe'de çok sınırlı bir çerçevede (yazılı ve formal ortamlarda sözlü ve informal ortamlara oranla daha sık) kullanıldığını işaret etmektedir.

Kaynakça

Brandt, S., Diesel, H., Tomasello, M. (2008) The Acquisition of German Relative Clauses: A Case Study. *Journal of Child Language* 35, 325-348

Crain, S., Thornton, R., Murasugi, K. (2009) Capturing the Evasive Passive. *Language Acquisition*, Vol.16, 123-133.

Demuth, K. (1989) Subject, Topic and Sesotho Passives. A paper presented at Child Development Conference, Boston University.

Djurkovic, M. (2007) Structural vs. frequency effects in L1 acquisition of the passive and impersonal in Serbian, *Frequency Effects in Language Acquisition: Defining the limits of Frequency as an Explanatory Concept*, I. Gulzow and N. Gagarina (eds), Mounton de Gruyter, 237-269.

Fox, D. and Grodzinsky, Y. (1998) Children's Passive: A view from By-phrase, *Linguistic Inquiry*, Vol.29, Nm. 2, 311- 332.

Gil, D. (2006) The Acquisition of Voice Morphology in Jarkarta Indonesian. *The Acquisition of Verbs and their Grammar: The Effect of Particular Languages*, N. Gagarina and I. Gülzow (eds.), 151-171.

Guasti, M. T. and Ur Sholonsky. (1995) The Acquisition of French Relative Clauses Reconsidered. *Language Acquisition* 4(4), 257-276.

Ketrez, F. N. (2000) What does a child have to acquire when acquiring passive? *Studies on Turkish and Turkic Languages, Wiasbaden: Harrassowitz Verlag*, A. Goksel and C. Kerslake (eds), 283-289.

Nakipoğlu- Demiralp, M. (2002) The referential properties of the implicit arguments of impersonal passive constructions, *The Verb in Turkish*, Eser E.-Taylan (eds) *Linguistik Aktuell,* Vol. 44. Amsterdam/Philadelphia John Benjamins B. V.

Özsoy, A. S. (1990) Edilgen Yapı. IV. Dilbilim Sempozyumu Bildirileri. Istanbul; Boğaziçi Üniversitesi.

Slobin, D. I. (1986) The Acquisition and Use of Relative Clauses in Turkic and Indo European Languages., *Studies in Turkish Linguistics,* Slobin, Dan. I. and K. Zimmer (eds), Amsterdam: John Benjamins, 273-291.

Tarzi, M. (1983) An analysis of Turkish passive in discourse, M.A. thesis, Boğaziçi University, İstanbul.

Tomasello, M. (2000) Do young children have syntactic competence?, *Cognition,* Vol. 74, 209-253.

Öztürk, B. (2006) Case, EPP and Passivization in Turkish. *Passivization and Typology*, Werner Abraham (ed.) *Linguistik Aktuell*, Amsterdam: John Benjamins.